

Коробка Р.В., аспірант ДВНЗ «УАБС НБУ»

Охріменко І.О., аспірант ДВНЗ «УАБС НБУ»

ГОТОВНІСТЬ ІНФРАСТРУКТУРИ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ В ОБІГ ІНОЗЕМНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

На сьогодні забезпечення доступу вітчизняних інвесторів до цінних паперів іноземних емітентів дозволило б вирішити проблему насичення українського фондового ринку якісними фінансовими інструментами з високим інвестиційним потенціалом. У результаті цього у майбутньому можна було б очікувати зростання на вітчизняному фондовому ринку числа емітентів та інвесторів, у тому числі і за рахунок зацікавлених закордонних інститутів, покращення його ліквідності, збільшення доступного фінансового інструментарію, виникнення умов для повноцінної інтеграції інфраструктури фондового ринку з міжнародним ринком капіталу та багато інших каталізаторів розвитку.

Ретроспективний аналіз свідчить про те, що порівняно з 2005 роком стан вітчизняного фондового ринку суттєво покращився. Зокрема, необхідно відмітити, що за цей період відбувся значний технологічний розвиток провідних бірж, поява дієвих норм стосовно питань регулювання біржового ціноутворення та механізму протидії ціновому маніпулюванню на біржах, суттєве зменшення вартості трансакційних операцій за рахунок впровадження сучасних моделей клірингу, забезпечення вільного доступу широкому колу інвесторів до біржових торгів через систему інтернет-трейдингу тощо. Не треба забувати і про значне зростання ліквідності біржового ринку України.

Отже, можна говорити, що наявна ліквідність, достатня урегульованість та технологічність головних українських фондових торговельних майданчиків дозволяє розглядати їх в якості готового плацдарму для впровадження в обіг фінансових інструментів, емітованих закордоном.

На жаль, чимало проблем, які стримують цей процес, притаманні національній депозитарній системі.

На сьогодні можливістю встановлювати кореспондентські відносини з депозитарними установами іноземних держав, що дозволяє здійснювати обслуговування міжнародних операцій з цінними паперами, наділений виключно Національний депозитарій України. Звісно це вже значний крок вперед на шляху розбудови механізму стикування з закордонними та міжнародними депозитарними установами, проте для ефективного обслуговування транскордонних операцій перелік установ, наділених зазначеною компетенцією, має бути суттєво переглянутий та доповнений. Зокрема, аналіз фондових бірж, на яких здійснюється обіг цінних паперів іноземних емітентів, активи яких розташовані в Україні, то прямі кореспондентські відносини у Національного депозитарію України існують тільки з Clearstream Banking Luxembourg. Таким чином, реалізований прямий доступ тільки до акцій з біржового лістингу DB. До акцій, розрахунки за якими проводяться через систему Euroclear group, список LSE, доступ може бути здійснено лише через низку кореспондентських відносин з кількома іноземними депозитаріями, що значно ускладнює можливість залучення таких цінних паперів до обігу на фондових біржах України.

Сучасний стан вітчизняної депозитарної системи характеризується значною технологічною відокремленістю та дефрагментованістю її складових. Питання створення центрального депозитарію, що дозволило б зменшити організаційні та грошові витрати як професійних учасників ринку, так і власників цінних паперів, залишається невирішеним.

Таким чином, інфраструктура фондового ринку України на жаль сьогодні ще не готова до впровадження в обіг фінансових інструментів закордонних емітентів, хоча і помітні суттєві зрушення в цьому напрямку. В свою чергу, це обмежує розвиток українського фондового ринку локальним ринком та позбавляє можливості вітчизняних інвесторів доступу до високоякісних цінних паперів іноземних інвесторів.